

Developing and validating a scale to investigate women's information sharing behavior in information environments

Shahrzad Nasrollahzadeh PhD Student, Department of Information Science and Knowledge, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran.

***Safiyeh Tahmasebi Limoon** Associate Professor, Department of Information Science and Knowledge, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran, (Corresponding Author)

Mitra Ghiasi Associate Professor, Department of Information Science and Knowledge, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran.

Received:
2023/08/19

Revised:
2023/09/07

Accepted:
2023/10/12

Published:
2023/10/25

Abstract

Background and Purpose: Studies show that limited models have been designed to measure women's information sharing behavior, but so far no valid and reliable tool has been provided to measure women's information sharing behavior in information environments. Since knowing and determining the type of information environment and the extent of their use in information sharing behavior is very effective in strengthening information channels, and informal communication is extremely important in scientific relations, and women, as one of the social groups in a prestigious positions in Society; Most of their information needs are met through informal channels of information, so it is necessary to examine women's information environments; Because the identification of these environments is a solid foundation for planning and making changes in the type and manner of presenting macro-policies with the aim of women achieving dignified competencies, and it can also be a way to optimize information environments. Therefore, the purpose of the current research is to construct and validate a questionnaire to analyze the information sharing behavior of women in information environments.

Materials and methods: This research is mixed in terms of applied objective, in terms of exploratory approach, and in terms of data collection method. The statistical population in the qualitative section includes 15 experts and in the quantitative section includes all women (20 years old and above) active members of urban institutional public libraries in the city centers of Mazandaran province, numbering 4936 people. The sample size was 357 people who were selected by proportional stratified random sampling in 1401. The proportional stratified random sampling method has other names such as "matched sampling", "proportionate to volume" and "proportional" method. This method is used when the target population of the research has a heterogeneous and inconsistent structure. Therefore, due to heterogeneous and heterogeneity, in such cases, the research community is divided into different "classes", in fact, by using stratified sampling, the society is divided into homogeneous groups, so that the people in each class are similar and homogeneous. Then, a random sample is selected from each class in proportion to the number of people in the community. In this method, the researcher wants to select the research sample in such a way as to make sure that the subgroups are present in the sample with the same proportion as they exist in the society as representatives of the society. In other words, in this sampling method, the studied community units are grouped into classes that are homogeneous and congruent in terms of variable attributes so that their changes and diversity within the groups are reduced. As a result, groups and classes that have similar characteristics are formed. Then, with this action (dividing the society into homogeneous groups), the number of samples for each group is determined, then by using the simple random sampling method, the required number of people from each group will be selected in proportion. In this research, through stratified sampling, three geographical regions (east, west and center of Mazandaran province) were considered as strata, in such a way that the researcher

entered the selected geographical strata after obtaining the necessary permits and filled out the questionnaire as it was randomly distributed among the designated groups. The sample size in this research was selected and precisely determined based on Cochran's formula. The pattern of information sharing behavior of women in information environments, 34 questions in 10 dimensions of personal and personal motives; spatial factors; time factors; social motives, cultural motives; moral motives; motivation of informational awareness, political motivation; The information sharing environment and information sharing method was designed. Then, in order to analyze the data using statistical techniques and Smart PLS statistical software, content validity ratio and confirmatory factor analysis, instrument validity, check, and finally with Cronbach's alpha method and reliability coefficient. Combined, the reliability of the instrument was determined.

Findings: In the findings of the present research, the results showed that people with different motivations and to meet different needs turn to different information environments. Identifying the most important motivations for using these environments for sharing information can help scientific, educational, cultural and social institutions and especially organizations in charge of scientific and cultural policies in providing the best possible services. Reviewing what was previously discussed, people go to informal information sources such as their family members, relatives, and friends to obtain information. They were very dependent. Lack of access, illiteracy, lack of awareness, unfavorable economic conditions, cultural restrictions, and language or communication barriers have been declared as the main obstacles in obtaining daily information for women. Also, the findings regarding the background factors of women's information environments in information sharing showed that people do not depend on environmental factors and time factors, which were considered as the governing factors in women's information sharing in information environments, to establish social interaction. People are willing to engage in social interaction anywhere, at any time, and at different and unexpected places. When people gather in an information field, they actually participate in social interaction, and conversation about life, generalities, and specific circumstances that lead to unexpected and sometimes purposeful finding of information and formal and informal sharing of information on various topics. In the provided tool, it was found that including "moral", "social", "cultural" and "political" motivations among women can be important factors of information sharing in information environments and it is necessary to observe ethical minimums in information environments. To be Political issues, dimensions and sensitivity to them is another important issue that can be seen in this tool and must be observed by women in information environments and during information sharing. The type and cultural level of people and the sense of security guarantee for women are effective while sharing information in information environments. Therefore, the role of these factors in information sharing in information environments should not be ignored. Because these factors lead to the emergence of planned behaviors by women in information sharing and increase the confidence factor of the abilities of these environments, which ultimately, in this way, they feel satisfied with social interactions and information sharing. Also, based on the results of the research in the presented scale, the direct and indirect planning of discussions and the use of social networks have been approved as strategic factors of information sharing in women's information environments. In fact, the strategic factors of information sharing in women's information environments are a set of reasons that their implementation and application cause the emergence of information sharing consequences in women's information environments. Environments such as parks or family gatherings are suitable environments for sharing information and experiences. A large part of the information we receive is obtained in a social context and in the form of interaction with familiar people, family members, and friends. In addition, the behavior of sharing information in women's information environments is done through "direct discussions". In social interactions, information is created and shared. Therefore, the most important issue in the information sharing process is effective interactions, and this usually happens through direct (face-to-face) or indirect communication. Formal and informal social interactions between people provide channels for creating information sharing between them. Through social interactions, people find more opportunities to share their information and experiences, and as a result, the flow of information increases. A review of researches shows that obtaining information in any period and for any user under any conditions is one of the main concerns.

Because most of the responsibility of the family rests with women, especially regarding health, education and acquiring the necessary skills in household affairs. So they need more information. The sharing of information among women can be effective in raising children and strengthening the foundations of life, which in itself causes the society to flourish and grow more and more. How much the people present in the information environment show enthusiasm towards receiving or providing information is effective in the process of information sharing. Finally, the findings of the research showed that the structure of the pattern of women's information sharing behavior in information environments was confirmed according to the content validity ratio (0.76) and confirmatory factor analysis with the goodness of fit index (GOF) equal to 0.3285. Also, the tool had good reliability with total Cronbach's alpha values (0.988). On the other hand, the results of Figure (1) and Table 4 also show that the 34 items in question can be reduced to 10 factors. The contribution of each factor in explaining the variance of 34 items related to the designed questionnaire is different and decreasing. That is, the first factor has the largest contribution (24.70% with a specific value of 8.40) and the tenth factor with (2.97% and a specific value of 1.01) has the lowest contribution in explaining the variance of these 34 items. In total, all 10 factors have been able to explain 70.40% of the variance of the 34 items related to the designed questionnaire with specific values higher than 1. The results of the independent sample One Sample T-Test also showed that the significance level of the test regarding all the components of women's information sharing in information environments is less than the error level of 0.05% and the average of these variables is 3 (the middle of the Likert scale) 5 options is more and also the upper limit and lower limit of all the variables are both positive values, with confidence above 95%, it can be stated that the information sharing of women in information environments and its components are in a relatively favorable situation.

Conclusion: The scale designed to investigate the information sharing behavior of women in information environments in the work environment has been evaluated as suitable according to the revealed factors, and its use is recommended to measure the information sharing behavior of women in information environments. All criteria of Cronbach's alpha, significance of factor loadings between questions and underlying variables, Composite Reliability (CR), Average Variance Extracted (AVE), and Discriminant validity by Fornell and Larcker method, as well as the appropriateness of the measurement model, indicate that the questionnaire used in this research measures what the researchers are looking for. Therefore, the built tool provides the criteria of the behavior pattern of women's information sharing in information environments to the researchers. The results of the current research showed that people with different motivations and needs turn to different information environments. Identifying the most important motivations for using information environments in sharing information can help scientific, educational, cultural, and social institutions, especially organizations in charge of scientific and cultural policies, provide the best possible services. Discovered factors include:

Individual and personality motivations with sub-factors (personal desire, altruism, individual and personality fit, individual interests, and recognition of personality dimensions to share information between individuals or other; Spatial factors with sub-factors (no place and no need for a specific place for information sharing behavior in information environments); Time factors with sub-factors (timelessness, unplanned and completely accidental occurrence of information sharing behavior in information environments); Social motivations with sub-factors (social interaction, promotion of social status, and the desire to communicate in order to engage in information sharing behavior in information environments); Cultural motivations with sub-factors (people's cultural level, the existence of an information-seeking culture in people and the existence of an information-seeking culture in sharing); Ethical motives with sub-factors (religious and religious considerations in information sharing, interpersonal trust in information sharing, and privacy in information sharing); Information awareness motivation with sub-factors (gaining awareness of the results and consequences of information sharing behavior, information and knowledge sharing, exchange of knowledge and information, exchange of experience and scientific considerations affected by the results and consequences of information sharing in information

environments); Political motivation with sub-factors (political issues and sensitivities in society, the existence of a sense of political security in society, the distribution and transfer of political information from one person, group, or organization to another, and the sharing of ideas and thoughts, suggestions, and experiences); Information sharing environment with sub-agents (formal gatherings, friendly meetings and informal gatherings and social networks to share information in information environments) and finally how to share information with sub-agents (direct plan of topics, indirect plan of topics and how to share information in Women's information environments were with information taken from social networks, family periodicals, etc.) , which by measuring in the experimental environment of public libraries of Mazandaran province, while confirming their efficiency in cultural environments, it was determined that the built tools are qualitatively and quantitatively capable has the measurement of the desired variable. Therefore, it is suggested:

- Necessary conditions to strengthen information sharing in information environments should be provided.
- New solutions for the optimal management of information sharing in information environments should be considered.
- Ways to create a positive attitude to promote and grow information sharing in information environments should be developed.
- An integrated approach of interaction and optimal communication for information sharing in information environments should be adopted.
- Training and providing all kinds of skills and specialized information for information sharing in information environments are essential.
- Motivating, encouraging, and promoting the use of information environments for information sharing should be prioritized.
- Identifying and determining the levels of access to information in information environments is crucial.

Keywords: Information sharing, information environments, scale design, validation, women.

Conflicts of Interest: Not reported.

Funding: It did not have a financial sponsor

How to cite this article

How to cite this article

APA: Nasrollahzadeh, S.H., Tahmasebi Limooni, S., Ghiasi, M. (2023), Developing and validating a scale to investigate women's information sharing behavior in information environments. *Human Information Interaction*, 10(3);1-26(Persian)

Vancouver: Nasrollahzadeh S.H., Tahmasebi Limooni S., Ghiasi M. Developing and validating a scale to investigate women's information sharing behavior in information environments. *Human Information Interaction*. 2023; 10(3):1-26(Persian)

تدوین و اعتباریابی مقیاس واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی

دریافت:

۱۴۰۲/۰۵/۲۸

بازنگری:

۱۴۰۲/۰۶/۱۶

پذیرش:

۱۴۰۲/۰۷/۲۰

انتشار:

۱۴۰۲/۰۸/۰۳

شهرزاد نصرالله زاده^۱ دانشجوی دکتری، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.
* صفیه طهماسبی لیمونی^۱ دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران (نویسنده مسئول).
sa.tahmasebi2@gmail.com
میترا قیاسی^۱ دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

چکیده:

زمینه و هدف: هدف پژوهش حاضر، ساخت و اعتباریابی پرسش‌نامه واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی است.

روش پژوهش: این پژوهش از جنبه هدف کاربردی، از لحاظ رویکرد اکتشافی و از نظر روش گردآوری اطلاعات آمیخته است. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی شامل ۱۵ نفر از خبرگان و در بخش کمی شامل تمامی زنان (۲۰ سال به بالا) عضو فعال کتابخانه‌های عمومی نهادی شهری در مراکز شهرستان‌های استان مازندران به تعداد ۴۹۳۶ نفر بود. حجم نمونه ۳۵۷ نفر بود که به شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی در سال ۱۴۰۱ انتخاب شدند. الگوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی ۳۴ سوالی در ۱۰ بعد انگیزه‌های فردی و شخصیتی؛ عوامل مکانی؛ عوامل زمانی؛ انگیزه‌های اجتماعی، انگیزه‌های فرهنگی؛ انگیزه‌های اخلاقی؛ انگیزه آگاهی اطلاعاتی، انگیزه سیاسی؛ محیط اشتراک اطلاعات و نحوه اشتراک اطلاعات طراحی شد. سپس با استفاده از تکنیک‌های آماری، نسبت روایی محتوا و تحلیل عملی تأییدی، روایی ابزار، بررسی و درنهایت با روش آلفای کرونباخ، پایایی ابزار تعیین شد.

یافته‌های پژوهش: یافته‌های پژوهش نشان داد ساختار الگوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی با توجه به نسبت روایی محتوا (۰/۷۶) و تحلیل عملی تأییدی با مقدار شاخص برازش مدل (GOF) برابر با ۰/۳۲۸۵ تأیید شد. همچنین ابزار دارای پایایی مناسب و مطلوب با مقادیر آلفای کرونباخ کل (۰/۹۸۸) بود.

نتیجه‌گیری: ابزار ساخته‌شده معیارهای الگوی رفتاری اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی را در اختیار محققان قرار می‌دهد. عوامل کشف‌شده شامل انگیزه‌های فردی و شخصیتی؛ عوامل مکانی؛ عوامل زمانی؛ انگیزه‌های اجتماعی، انگیزه‌های فرهنگی؛ انگیزه‌های اخلاقی؛ انگیزه آگاهی اطلاعاتی، انگیزه سیاسی؛ محیط اشتراک اطلاعات و نحوه اشتراک اطلاعات بودند که با سنجش در محیط آزمایشی کتابخانه‌های عمومی استان مازندران، ضمن تأیید کارایی آن‌ها در محیط‌های فرهنگی مشخص شد که ابزار ساخته‌شده از نظر کیفی و کمی قابلیت سنجش متغیر مورد نظر را دارا است.

کلیدواژه‌ها: اشتراک اطلاعات، محیط‌های اطلاعاتی، طراحی مقیاس، اعتبارسنجی، زنان.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی نداشته است.

شیوه استناد به این مقاله

ای. پی. ای: نصراله زاده، شهرزاد، طهماسبی لیمونی، صفیه و قیاسی، میترا (۱۴۰۲). تدوین و اعتباریابی مقیاس واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی. *تعمیل انسان و اطلاعات*، ۱۰(۳)، ۱-۲۶.

ونکوور: نصراله زاده، شهرزاد، طهماسبی لیمونی صفیه، قیاسی میترا. تدوین و اعتباریابی مقیاس واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی. *تعمیل انسان و اطلاعات*، ۱۰(۳)؛ ۱-۲۶.

انتشار مجله *تعمیل انسان و اطلاعات* با حمایت مالی دانشگاه فوارزمی انجام می‌شود.
انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با **CC BY-NC-SA 0.3** صورت گرفته است.

مقدمه

حوزه‌های مهم مدیریت دانش است که در بطن پردازش دانش قرار دارد؛ جایی که دانش ایجاد می‌شود و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در واقع، مدیریت دانش فراهم‌آوری اطلاعات مناسب برای افراد مناسب در زمان مناسب است تا آن افراد به تولید و اشتراک اطلاعات بپردازند. اشتراک اطلاعات، یعنی فراهم‌آوری سطح دسترسی به دانش برای افرادی که به آن نیاز دارند.

به بیان دیگر، اشتراک اطلاعات بین افراد، فرایندی است که دانش پردازش شده توسط فردی به شکلی تغییر می‌یابد که دیگران بفهمند و به کار ببرند. بنابراین، به نظر می‌رسد یکی از راه‌های موفقیت مدیریت دانش، سودمندی و مؤثر واقع‌شدن اشتراک اطلاعات است (جعفرزاده کرمانی و خواست، ۱۴۰۱). مردم در هنگام برقراری ارتباط و صحبت با یکدیگر، توانایی درک و به‌کارگیری معانی، مفاهیم و اطلاعات پوشیده، و نیز شرایط، حالت، زمینه یا بافت مخاطب خود را دارند تا مکالمه و ارتباط باهم را به بهترین شکل انجام دهند (ناطق‌فر، ضیایی، مومنی و دل‌قندی، ۱۴۰۰). از آنجا که ویژگی اصلی اطلاعات داوطلبانه بودن آن است (محمودی، فتاحی، نوکاربیزی و دیانی، ۱۳۹۵) و افراد با توجه به ویژگی‌های شناختی از مفاهیم و روابط بین مفاهیم موجود در مقوله‌های عینی بهره می‌برند، آنان برای یک برنامه‌ریزی جمعی ذهنی به منظور انطباق با دنیای پیرامون خود و نیز ارتباط با یکدیگر نیاز به درک متقابل و تعامل اطلاعات با یکدیگر را دارند (ناطق‌فر و دیگران، ۱۴۰۰). از طرفی دیگر، ارتباطات غیررسمی دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای در روابط علمی است و زنان به‌عنوان یکی از گروه‌های اجتماعی که در موقعیت

محیط اطلاعاتی^۱، مفهومی است که اولین بار توسط فیشر، لاندری و نامر^۲ (۲۰۰۷) مطرح شد. محیط‌های اطلاعاتی، مکان‌هایی هستند که افراد در آنها به تبادل اطلاعات می‌پردازند (کانتز و فیشر^۳، ۲۰۱۰). بخش زیادی از اطلاعاتی که دریافت می‌کنیم در یک بافت با زمینه اجتماعی و در قالب تعامل با افراد آشنا، اعضای خانواده و دوستانمان حاصل می‌شود (فیشر و دیگران، ۲۰۰۷). از طرفی انسان‌ها ممکن است روزانه با سوالات و پدیده‌های مهم زیادی روبرو شوند که برای کشف آنها و دستیابی به پاسخ این سوالات، به اطلاعات نیاز دارند (جلالی‌دیزجی، لطفی و گلینی‌مقدم، ۱۳۹۸). در شرایط کنونی انسان‌ها بدون آن که خواسته باشند هر لحظه با محیط‌های اطلاعاتی^۴ رسمی و غیررسمی درگیر هستند و در این راستا، افراد، اطلاعاتی را در اختیار دیگران قرار می‌دهند و اطلاعاتی را از دیگران کسب می‌کنند و در حقیقت نوعی بده‌بستان اطلاعاتی بین افراد در محیط‌های زندگی آنها اتفاق می‌افتد. بنابراین، بخش مهمی از تبادل اطلاعات میان فردی در محیط‌های اطلاعاتی اتفاق می‌افتد (سهرابی و رشیدی، ۱۳۹۴). رفتارهای اطلاع‌یابی انعکاسی از نیازهای کاربران است و شناسایی و درک صحیح آنها اهمیت درخوری در مطالعات اطلاع‌یابی داشته و در ارائه خدمات مفید به کاربران سودمند است (عباسی‌دشتکی و شعبانی، ۱۴۰۱).

اطلاع‌یابی زمانی به وقوع می‌پیوندد که فرد در دانش خود خلایی احساس می‌کند و او را بر می‌انگیزاند تا اطلاعات جدید به دست آورد (خلیلیان و شعبانی، ۱۳۹۸). افراد طی فرایند اطلاع‌یابی هدفمندانه برای تغییر موقعیت دانش تلاش می‌کنند.

کاربرد اطلاعات وسیع است و می‌تواند برای حل مشکل، اجرای کار، افزایش سطح ادراک و... استفاده شود (صبغی‌نژاد، خلف کعب عمیری و فخری، ۱۴۰۱). اشتراک اطلاعات^۵ هم یکی از

⁴ Information environment

⁵ Knowledge sharing

¹ Information environment

² Fisher, Landry and Naumer

³ Counts & Fisher

پیشینه پژوهش

بررسی پژوهش‌ها در ارتباط با اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی حاکی از آن است که کسب اطلاعات در هر دوره‌ای و برای هر کاربری با هر شرایطی، از دغدغه‌های اصلی به شمار می‌رود. محیط اطلاعاتی و رفتارهای مربوط به اطلاع‌یابی و اشتراک اطلاعات، با عواملی مثل سن، درآمد، سطح تحصیلات و سلامت در ارتباط است. کاربرانی که دارای شرایطی مثل بیماری، بارداری یا در اقلیت‌های قومی و قشری هستند، از بیشترین انگیزه مطالعه رفتار اطلاعاتی در پیشینه‌ها برخوردار هستند. این پژوهش‌ها به سبب پیچیدگی انسان و گوناگونی رفتارهای منتسب به او و همچنین تغییر در محیط اطلاعاتی انسان، دچار تحول و دگرگونی شده است. این دگرگونی در طی زمان بنا به علایق و نیازهای اطلاعاتی شرایط خود را داشته است. در این رابطه، تحقیق شهریاری، فیض، زارعی و کاشی (۱۴۰۱) تحت عنوان «تحلیل الگوی حرکتی و رفتار مشتریان در فروشگاه با تأکید بر عامل جنسیت» نشان می‌دهد که درگیری ذهنی زنان در خرید نسبت به مردان بیشتر بوده است. رفتار غالب مردان خرید سریع بوده؛ ولی زنان در خرید، محصولات و برندهای مختلف را بررسی کرده و سپس تصمیم به خرید می‌گیرند. محرابی، خراشادی‌زاده، ورناصری و حسینی‌آهنگری (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان «مؤلفه‌های اثرگذار شبکه‌های اجتماعی در اشتراک دانش از دیدگاه خبرگان»، بیان کرد مؤلفه‌های کلیدی شناسایی‌شده شبکه‌های اجتماعی شامل مؤلفه سودمندی و کارکردهای استفاده از شبکه‌های اجتماعی با ۲۹ گویه بوده است که مهم‌ترین گویه، گویه اشتراک اطلاعات با میانگین ۶/۸۱ بوده و کم‌اهمیت‌ترین آن، مؤلفه اعتماد به شبکه‌های اجتماعی دارای ۶ گویه که مهم‌ترین گویه آن نیز، گویه اعتماد به صحت اطلاعات به اشتراک‌گذاری شده در شبکه‌های اجتماعی با میانگین ۶/۶۸ عنوان شده است. از میان مؤلفه‌های شناسایی‌شده، اثرگذارترین مؤلفه شبکه اجتماعی در اشتراک دانش، مؤلفه افزایش مهارت‌های

منزلی جامعه؛ بیشتر نیازهای اطلاعاتی خود را از طریق مجراهای غیررسمی اطلاعات یعنی دوستان برطرف می‌کنند (سفیری، باستانی و قرانی دامدباجا، ۱۳۹۴)، بنابراین لازم است محیط‌های اطلاعاتی آنان مورد بررسی قرار گیرد؛ چرا که شناسایی این محیط‌ها پایه استواری برای برنامه‌ریزی و ایجاد تغییرات در نوع و نحوه ارائه سیاست‌گذاری‌های کلان باهدف دستیابی زنان به شایستگی‌های منزلی است و همچنین می‌تواند راهگشایی برای بهینه‌سازی محیط‌های اطلاعات باشد (عباسی، احمدیان و فرهی، ۱۳۹۸).

باتوجه به یافته‌های پژوهش‌های انجام‌گرفته (مرادی و بهرامی نیا، ۱۳۹۹؛ سفیری و دیگران، ۱۳۹۴؛ جعفرزاده کرمانی و خواست، ۱۴۰۱؛ بارسون، نسیم و تویمان، ۲۰۲۰ و نوید و سوهایب، ۲۰۱۹) و تأکیدی که آنان بر شناخت و تعیین نوع محیط اطلاعاتی و میزان استفاده از آنها از رفتار اشتراک‌گذاری اطلاعات داشته‌اند، پرسشنامه‌هایی موجود است که از آنها برای تحلیل وضعیت اشتراک دانش یا به میزان انگشت‌شمار برای بررسی محیط‌های اطلاعاتی افراد استفاده شده است. اما باتوجه به تفاوت اجتماعی، فرهنگی و سیاسی محیط‌های اطلاعاتی زنان از یک سو و لزوم توجه همزمان به اشتراک اطلاعات آنها که در پژوهش‌های انجام شده، مورد بررسی قرار نگرفته است، می‌توان اذعان داشت خلاء پژوهش‌هایی در ایران و جهان، باتوجه به نیاز جدی به واکاوی وضعیت اشتراک‌گذاری اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی، مشهود است. باتوجه به اهمیت و ضرورت موضوع و فقدان ابزاری جهت سنجش و ارزیابی برای پژوهش‌های مورد نظر، ساخت و اعتباریابی این سازه مهم مورد توجه قرار گرفته است. لذا هدف کلی این پژوهش، ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در استان مازندران و تعیین وضعیت هر یک از مؤلفه‌های اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی است.

⁷ Naveed & Suhaib

⁶ Burlison, Naseem & Toyama

جهل مربوط به موانع سنتی و فرهنگی به‌عنوان مهم‌ترین موانع پیش روی آنان تلقی می‌شد (نصرت‌الله‌زاده، ۱۳۹۳).

در بیان کلی باید گفت با مرور تحقیقات انجام شده در این حوزه، خلاء تحقیقاتی در زمینه اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی دیده شد و این نتیجه حاصل شد که برای بهبود کیفیت اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی، تدوین و اعتباریابی مقیاس واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی ضروری است؛ بنابراین هدف از پژوهش حاضر، تدوین و اعتباریابی مقیاس واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی است. جهت تحقق هدف اصلی، پرسش زیر مطرح شد: وضعیت هر یک از مولفه‌های رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در کتابخانه‌های عمومی استان مازندران چگونه است؟

۳. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر این پژوهش از لحاظ شیوه اجرا از نوع آمیخته است. از آنجایی که در طرح‌های پژوهش آمیخته اکتشافی، پژوهشگر درصدد زمینه‌یابی درباره موقیعت نامعین است برای این منظور ابتدا به گردآوری داده‌های کیفی می‌پردازد. سپس با استفاده از این شناسایی اولیه، امکان صورت‌بندی فرضیه (هایی) درباره بروز پدیده مورد مطالعه فراهم می‌کند. پس از آن، در مرحله بعدی، پژوهشگر می‌تواند از طریق گردآوری داده‌های کمی، فرضیه (ها) را مورد آزمون قرار دهد (حافظ‌نیا، ۱۴۰۱)؛ لذا در پژوهش حاضر نیز براین اساس، ابتدا با استفاده از رویکرد کیفی، مؤلفه‌های محیط اطلاعاتی و رفتار اشتراک‌گذاری اطلاعات زنان و مدل اولیه پژوهش و بر اساس آن ابزار پژوهش طراحی شده است، در گام بعدی، بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از مرحله قبل، ابزار مذکور مورد مطالعه و ارزیابی قرار گرفت (رویکرد کمی). -جامعه آماری پژوهش را کلیه زنان (۲۰ سال به بالا) عضو فعال کتابخانه‌های عمومی نهادی شهری در مراکز شهرستان‌های استان مازندران به تعداد ۴۹۳۶ نفر شامل شدند که از این میان با استفاده از فرمول کوکران ۳۵۷ نفر به شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی در

افراد در استفاده از شبکه‌های اجتماعی بود یافته‌های پژوهش عباسی، احمدیان و فرهی (۱۳۹۸) هم در پژوهشی با عنوان «بررسی نحوه استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین و نقش آنها در به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات سلامت در میان زنان باردار شهر کرمان» نشان داد که میزان نفوذ شبکه‌های اجتماعی آنلاین در میان زنان باردار شهر کرمان زیاد است. در صورتی که اطلاعات صحیح، مناسب و قابل‌اعتماد در شبکه‌های اجتماعی آنلاین به اشتراک گذاشته شود، این شبکه‌ها می‌توانند بستر مناسبی برای بهبود سطح آگاهی، دانش و سواد سلامت زنان باردار و تبادل اطلاعات و تجربیات میان آنها را فراهم آورند.

بررسی تحقیقات انجام‌گرفته در خارج از کشور نیز نشان داد که متغیرهای اعتماد، نگرش و فناوری ارتباطات و اطلاعات تأثیر مثبت و معناداری بر تسهیم دانش در بین دانشجویان مقطع کارشناسی دارند. باین‌حال، اعتماد نشان‌دهنده حیات‌ترین عاملی است که باعث افزایش اشتراک دانش در بین دانشجویان می‌شود (علی^۸، ۲۰۲۱). بارسون، نسیم و تویم (۲۰۲۰) هم در پژوهشی با عنوان «مطالعه‌ای اکتشافی از رفتارهای جستجوی اطلاعات زنان باردار آفریقایی-آمریکایی در دترویت» بیان کردند شرکت‌کنندگان از منابع مختلف رسمی و غیررسمی، اطلاعات به دست می‌آورند. به طوری که حتی منابع رسمی پزشکی به هیچ‌وجه معتبرتر از سایر منابع اطلاعاتی غیررسمی نبوده و بیش از درمان در پی شواهد تأییدآمیز بود. بیشتر زنان به منابع ویدیویی و رسانه‌های اجتماعی متکی بودند و بیشتر از اطلاعات پزشکی درخواست‌های مربوط به پشتیبانی مادی و اجتماعی را ابراز کردند. افراد برای دستیابی به اطلاعات، به منابع اطلاعاتی غیررسمی مانند اعضای خانواده، نزدیکان و دوستان خود وابستگی زیادی داشتند. عدم دسترسی، بی‌سوادی، عدم آگاهی، شرایط نامساعد اقتصادی، محدودیت فرهنگی و موانع زبان یا ارتباطات، موانع اصلی در دستیابی به اطلاعات روزمره زنان اعلام شده است (نوید و سوهاب، ۲۰۱۹). سه‌ای^۹ (۲۰۱۴) فرایند اشاعه اطلاعات، اطلاع‌یابی و استفاده از اطلاعات زنان پنج روستای اتیوپی را بررسی نمود. بر پایه یافته‌های وی عدم آگاهی، خطر مشکلات بهداشتی و جستجو برای زندگی سالم مهم‌ترین انگیزه‌های زنان از اطلاع‌یابی بود؛ بی‌سوادی، نگرش نسبت به ارائه‌دهندگان اطلاعات،

^۹. Tsehay

^۸. Ali

به‌منظور بررسی پایایی پرسش‌نامه از سه شاخص پایایی مرکب، متوسط واریانس استخراج شده و بار عاملی استفاده می‌گردد. برای تعیین روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی (AVE) و روایی تشخیصی به روش تعیین شاخص میانگین واریانس استخراج شده استفاده می‌شود. جهت بررسی این موضوع که سازه موردنظر توانایی اندازه‌گیری هدف موردنظر را دارد یا خیر، تحلیل عاملی اکتشافی گرفته می‌شود و نیز جهت تشخیص این مسئله که تعداد داده‌های موردنظر اندازه نمونه‌ها و رابطه بین متغیرها، برای تحلیل عاملی مناسب هستند یا خیر از شاخص آزمون تناسب کایرزمایر (KMO) و آزمون بارتلت استفاده می‌گردد. جهت بررسی کفایت الگو نیز از شاخص GOF استفاده شده است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است و به دلیل اینکه این پژوهش درصدد توصیف و ارزیابی محتوای مقالات فصلنامه‌ی تعامل انسان و اطلاعات است، از نوع تحلیل محتوا است. در تحلیل محتوا پژوهشگر در یک اقدام هماهنگ ضمن شناسایی کلیه پژوهش‌های صورت گرفته و ارزیابی دقیق آن‌ها سعی می‌کند برای یک سؤال مشخصی پاسخ لازم را فراهم کند (صیامیان، ۱۳۹۳)؛ لذا، در این مطالعه با تحلیل محتوای و با رویکرد توصیفی، فراوانی موضوع تحت بررسی، تعیین و بر اساس آن نتیجه‌گیری انجام می‌شود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی مقالات علمی و پژوهشی منتشرشده در فصلنامه علمی - پژوهشی تعامل انسان و اطلاعات از بهار ۹۳ تا زمستان ۱۴۰۱ در برمی‌گیرد که طی ۹ دوره به چاپ رسیده‌اند. تعداد مقالات ۲۴۲ مورد بود که تمامی آن‌ها مورد بررسی و تحلیل محتوایی قرار گرفته‌اند. ابزار مورد استفاده سیاهه و آرسی محقق ساخته بود. با مراجعه به هر یک از شماره‌های مجله و مقاله‌های آن، اطلاعات تحلیل محتوایی شامل تعداد مقالات چاپ شده در فصلنامه، تعداد نویسندگان به تفکیک جنسیت، مرتبه علمی نویسندگان، رشته/گرایش و موضوع‌ها و محورهای مورد توجه نویسندگان، دانشگاه‌ها/سازمان‌های مشارکت‌کننده، جامعه آماری، رویکرد، نوع، سطح تحلیل، استراتژی و مقطع زمانی پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفتند. داده

سال ۱۴۰۱ انتخاب شدند. لازم به ذکر است منظور از عضو فعال کتابخانه در این پژوهش، افرادی هستند که حداقل هفته‌ای یکبار به کتابخانه برای دریافت خدمات مراجعه می‌کردند. برای گردآوری داده‌ها در راستای اهداف و پاسخ به پرسش‌های پژوهش، پرسش‌نامه محقق ساخته الگوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی با استفاده از دیدگاه خبرگان تهیه و شامل بخش یک مشخصات فردی و بخش دو پرسش‌نامه رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی دارای ۳۴ پرسش در ۱۰ بعد «انگیزه‌های فردی و شخصیتی (۵ سؤال)؛ عوامل مکانی (۲ سؤال)؛ عوامل زمانی (۳ سؤال)؛ انگیزه‌های اجتماعی (۳ سؤال)؛ انگیزه‌های فرهنگی (۳ سؤال)؛ انگیزه‌های اخلاقی (۳ سؤال)؛ انگیزه آگاهی اطلاعاتی (۵ سؤال)؛ انگیزه سیاسی (۴ سؤال)؛ محیط اشتراک اطلاعات (۳ سؤال) و نحوه اشتراک اطلاعات (۳ سؤال)» از نوع پرسش‌های بسته تدوین شد. سپس با استفاده از تکنیک‌های آماری، نسبت روایی محتوا و تحلیل عاملی تأییدی، ر وایی ابزار، بررسی و درنهایت با روش آلفای کرونباخ، پایایی ابزار تعیین شد. داده‌های حاصل از پرسش‌نامه از طریق نرم‌افزارهای SPSS و AMOS در دو بخش زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند:

الف) آمار توصیفی

موضوع تحلیل توصیفی بیان دقیق و کامل و نظام‌دار داده‌های تجربی و نتایج عینی پژوهش است. در این بخش داده‌ها با استفاده از شاخص‌های توصیفی مثل جداول، توزیع فراوانی، میانگین، درصد، انحراف معیار مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ب) آمار استنباطی

قبل از تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه، دامنه‌ی آن باید تعیین شود. به‌منظور تعیین دامنه محتوایی پرسش‌نامه محقق ساخته ضریب نسبت روایی محتوایی (CVR) و شاخص روایی محتوا (CVT) بررسی می‌شود،

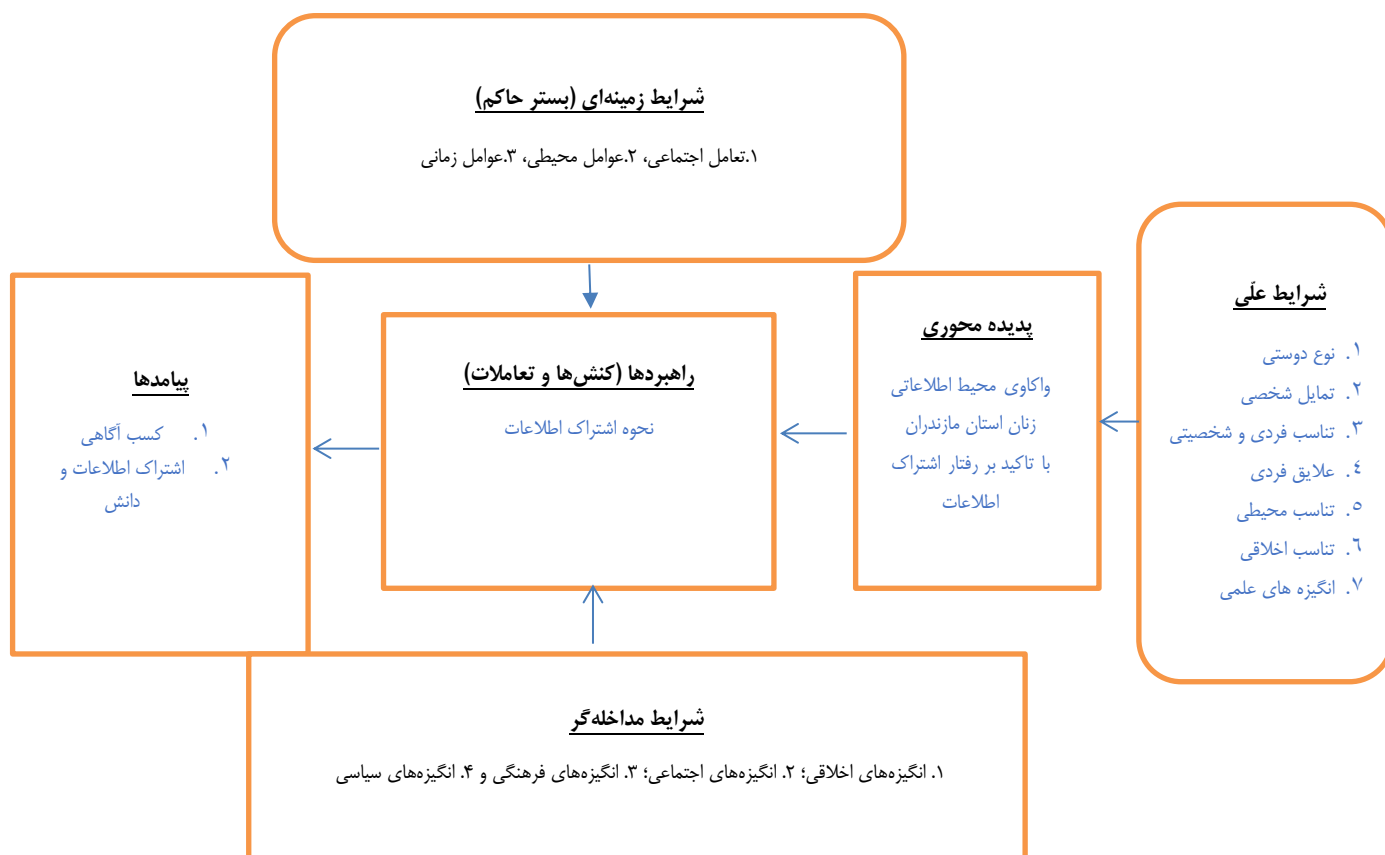
طی فرایند کدگذاری باز ۶ مقوله (عامل اصلی)، ۱۸ عامل فرعی (مقوله‌ها)، ۴۸ مفهومی (خرده مقوله‌ها) تأثیرگذار بر رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در استان مازندران استخراج و ویژگی‌های آنها در گروه‌های مورد بررسی شناسایی شد. در مرحله کدگذاری محوری، ابعاد پارادایم کدگذاری شکل می‌گیرد که شامل شش دسته مقوله محوری، شرایط علی، شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای، راهبردها و پیامدها است. از این رو در این پژوهش بر اساس ابعاد پارادایم کدگذاری، تحلیل داده‌های حاصل از پرسش‌نامه باز، تبیین شده است. و مدل پارادایمی حاصل در شکل ۱ ارائه گردید

های به‌دست‌آمده با استفاده از نرم‌افزار اکسل^{۱۰} مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. همچنین در تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، نظیر دسته‌بندی داده‌ها برحسب توزیع و درصد فراوانی و نیز، رسم نمودار و جدول، استفاده شده است. از نمونه‌گیری استفاده نشده و همه عناصر جامعه، به‌صورت سرشماری بررسی شده‌اند.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های بخش کیفی پژوهش

تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش بر اساس دستورالعمل‌های استرس و کوربین^{۱۱} (۲۰۰۸) انجام گرفت. این شیوه شامل سه مرحله اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی است. در نهایت مدل کیفی پژوهش بیان شده است:

¹¹ . Strauss & Corbin

¹⁰ . Excel

شکل ۱. مدل پارادایمی واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی

و اشتراک اطلاعات و دانش) است. باتوجه به مولفه‌های به دست آمده، پرسشنامه‌ای طراحی و اجرا شد.

یافته‌های بخش کمی:

باتوجه به نتایج به دست آمده از مجموع ۳۷۵ نفر افراد شرکت‌کننده در پژوهش حاضر، بیشترین توزیع متغیرهای زمینه‌ای مربوط به شغل «کارمند خصوصی یا دولتی» (۶۳ درصد) تشکیل می‌دهند که می‌توان نتیجه گرفت اکثریت زنان، شاغل در زمینه‌های مختلف در محیط‌های اطلاعاتی به اشتراک اطلاعات می‌پردازند. اکثریت این افراد در گروه سنی ۳۱ تا ۳۵ سال (۲۹ درصد) قرار دارند و نتایج مربوط به میزان تحصیلات بیانگر آن بود که بیشتر آنان (۴۱/۲ درصد) از تحصیلات دانشگاهی (لیسانس) برخوردار هستند (جدول ۱).

یافته‌های به دست آمده نشان داد که الگوی محیط اطلاعاتی زنان با تأکید بر رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی دارای ۱۸ مقوله اصلی، ۴۸ خرده مقوله و ۹۳ مفهوم است که در قالب مدل پارادایمی شامل عوامل علی (نوع دوستی، تمایل شخصی، تناسب فردی و شخصیتی، علائق فردی، تناسب محیطی، تناسب اخلاقی و انگیزه‌های علمی)، عوامل زمینه‌ای (تعامل اجتماعی، عوامل محیطی و عوامل زمانی)، عوامل مداخله‌گر (انگیزه‌های اجتماعی، انگیزه‌های اخلاقی، انگیزه‌های فرهنگی و انگیزه‌های سیاسی)، عوامل محوری (بهبود کیفیت اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی و تأثیر در امور زندگی و کسب و کار)، عوامل راهبردی (طرح مستقیم مباحث، طرح غیرمستقیم مباحث و استفاده از شبکه‌های اجتماعی)، و پیامدها (کسب آگاهی

جدول ۱. توزیع فراوانی ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخگویان

متغیر شغل	فراوانی	درصد
دانشجو	۲۶	۱۰
خانهدار	۹۶	۲۷
کارمند	۲۲۵	۶۳
گروه سنی		
بین ۲۰-۲۵ سال	۱۸	۵
۲۶-۳۰ سال	۶۸	۱۹
۳۱-۳۵ سال	۱۰۳	۲۹
۳۶ تا ۴۰ سال	۷۵	۲۱
۴۱ تا ۴۵ سال	۹۳	۲۶
مدرک تحصیلی		
زیر دیپلم	۲۵	۷
دیپلم	۲۹	۸/۲
فوق دیپلم	۳۶	۱۰/۱۴
لیسانس	۱۴۷	۴۱/۲
فوق لیسانس	۱۰۹	۳۰/۲
دکتری	۱۱	۳/۲۶
جمع	۳۵۷	۱۰۰

- تحلیل عامل تأییدی و اعتبار گویه‌های پژوهش

بلوک‌ها) است. در واقع از طریق تحلیل عاملی باهدف نیکویی سنجش متغیرهای اصلی پژوهش، مبتنی بر دو روش مرتبط باهم یعنی آزمون کفایت نمونه‌برداری کیزر- مایر- ال‌کین^{۱۶} به‌عنوان تحلیل عاملی اکتشافی داده‌ها^{۱۳} یا تکنیک تقلیل داده‌ها^{۱۴}، و آزمون کروییت بارتلت^{۱۵} به‌عنوان تحلیل عاملی تأییدی^{۱۶} (یا تکنیک تلخیص داده‌ها)، می‌توان برای تعیین مناسب بودن مجموعه گویه‌ها در ماتریس همبستگی^{۱۷} (به‌عنوان ماتریسی واحد) استفاده نمود (صدفی، ۱۳۹۸).

در این بخش، داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون تحلیل عاملی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. در تحلیل عاملی ممکن است مجموعه‌ای از گویه‌ها (مبتنی بر همبستگی درونی گویه‌ها) فاقد هرگونه ربط منطقی و مفهومی در متغیرهای اصلی پژوهش باشند؛ به‌طوری که مجموعه‌ای از گویه‌ها با یکدیگر همبستگی داشته باشند، اما با مجموعه دیگری از گویه‌ها همبستگی نداشته باشند؛ لذا عملکرد تحلیل عاملی، یافتن همین مؤلفه‌ها (عوامل / خوشه‌ها/

- آزمون KMO و تست بارتلت

جدول (۲): نتایج تست KMO و بارتلت پرسش‌نامه

متغیر	شاخص KMO	آزمون بارتلت	درجه آزادی	سطح معناداری
رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی	۰/۸۳۶	۸۱۶۴/۹۶	۵۶۱	۰/۰۰۰

- بررسی تعداد مؤلفه‌های پرسش‌نامه با استفاده از معیار سنگ‌ریزه کتل^{۱۸}

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود مقدار KMO برای پرسش‌نامه رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی برابر ۰/۸۳۶ است. این امر بیانگر آن است که حجم نمونه برای انجام تحلیل عاملی کفایت می‌کند. همچنین با توجه مقدار معنی‌داری ۰/۰۰۰ می‌توان نتیجه‌گیری کرد که داده‌ها متقارن یا کروی هستند.

¹⁶ Confirmatory Factor Analysis

¹⁷ Correlation Matrix

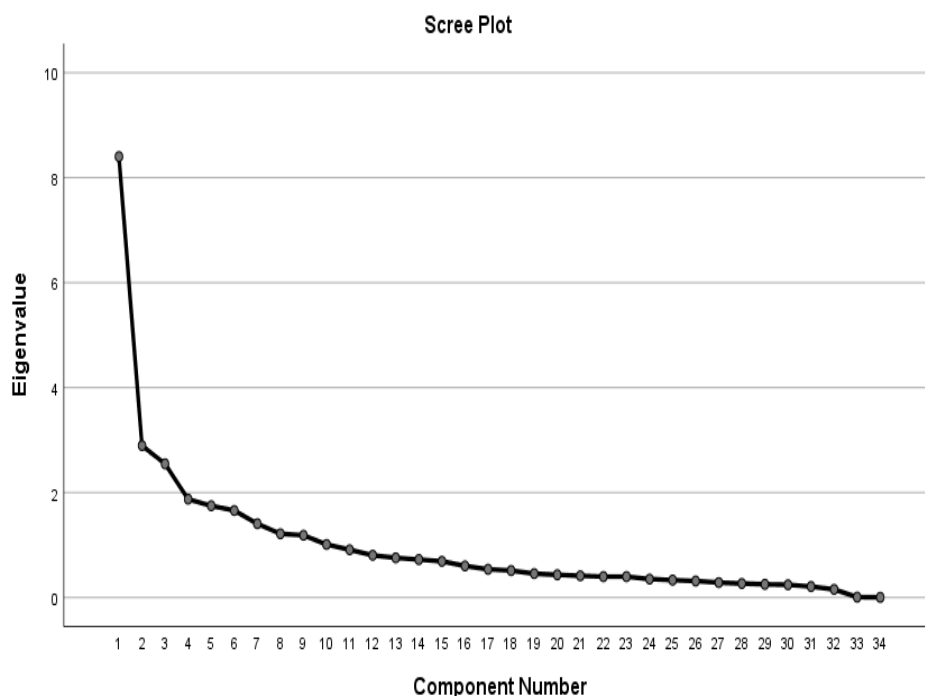
¹⁸ Kettle gravel criterion

¹² KMO

¹³ Explorative Factor Analysis

¹⁴ Reduction Factor Analysis

¹⁵ BTS

نمودار ۱. تحلیل مؤلفه‌های آزمون

در تحقیقات علوم انسانی و اجتماعی حداکثر واریانس تبیینی تراکمی قابل قبول مربوط به عامل‌ها بیشتر از ۶۰ درصد است (کلاتری، ۱۳۹۵). در پژوهش حاضر نیز، رقم بیش از ۶۰ درصد در استخراج تعداد عامل‌ها مدنظر قرار گرفته است

بر اساس نمودار سنگ‌ریزه‌ای کتل می‌توان ۱۰ مؤلفه را برای پرسش‌نامه تعریف کرد، این ۱۰ مؤلفه دارای ارزش ویژه بالای ۱ هستند.

معیار حداکثر واریانس تبیینی تراکمی

جدول ۳. جدول تحلیل مؤلفه‌های اصلی

سؤال	اشتراک	سؤال	اشتراک	سؤال	اشتراک	سؤال	اشتراک
Q1	۰/۶۳۷	Q10	۰/۷۶۸	Q19	۰/۷۸۳	Q28	۰/۶۵۵
Q2	۰/۶۷۱	Q11	۰/۵۵۳	Q20	۰/۷۸۵	Q29	۰/۶۹۸
Q3	۰/۶۷۳	Q12	۰/۴۶۸	Q21	۰/۷۶۲	Q30	۰/۵۳۵
Q4	۰/۶۴۵	Q13	۰/۶۱۴	Q22	۰/۶۶۱	Q31	۰/۸۳۳
Q5	۰/۷۱	Q14	۰/۵۵۷	Q23	۰/۷۲۱	Q32	۰/۷۳۸
Q6	۰/۵۷۶	Q15	۰/۷۲۰	Q24	۰/۸۲۸	Q33	۰/۷۳۷
Q7	۰/۶۵۴	Q16	۰/۶۸۶	Q25	۰/۹۵۴	Q34	۰/۸۳۱
Q8	۰/۷۲۰	Q17	۰/۷۲۲	Q26	۰/۹۵۲		
Q9	۰/۶۵۴	Q18	۰/۶۸۰	Q27	۰/۷۶۰		

جدول اشتراکات نشان می‌دهد که مجموع عامل‌های استخراج شده، به چه میزان از تغییرات هر گویه را تبیین می‌کنند.

- بررسی عامل‌های استخراج شده به همراه مقادیر ویژه

جدول ۴. کل واریانس تبیین شده عوامل مکنون

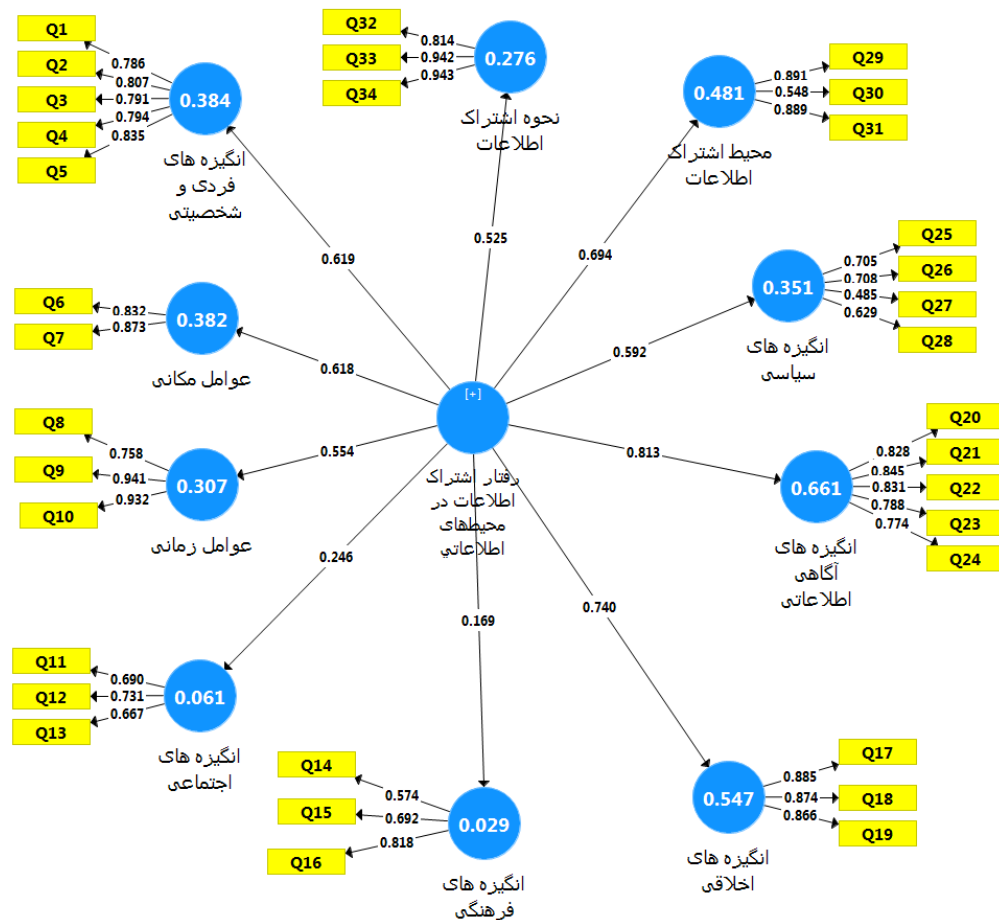
عامل	کل	درصد واریانس	مقادیر ویژه اولیه	درصد تجمعی
۱	۸/۴۰	۲۴/۷۰	۲۴/۷۰	۲۴/۷۰
۲	۲/۸۹	۸/۵۱	۳۳/۲۲	۳۳/۲۲
۳	۲/۵۴	۷/۴۹	۴۰/۷۱	۴۰/۷۱
۴	۱/۸۷	۵/۵۱	۴۶/۲۲	۴۶/۲۲
۵	۱/۷۴	۵/۱۴	۵۱/۳۶	۵۱/۳۶
۶	۱/۶۵	۴/۸۷	۵۶/۲۴	۵۶/۲۴
۷	۱/۴۰	۴/۱۳	۶۰/۳۷	۶۰/۳۷
۸	۱/۲۱	۳/۵۷	۶۳/۹۴	۶۳/۹۴
۹	۱/۱۸	۳/۴۸	۶۷/۴۳	۶۷/۴۳
۱۰	۱/۰۱	۲/۹۷	۷۰/۴۰	۷۰/۴۰

نتایج جدول (۴)، نشان می‌دهد که، ۳۴ گویه موردنظر قابل تقلیل به ۱۰ عامل بوده است. سهم هر عامل در تبیین واریانس ۳۴ گویه مربوط به پرسش‌نامه طراحی شده متفاوت و به صورت نزولی است. یعنی عامل اول بیش‌ترین سهم (۲۴/۷۰ درصد با مقدار ویژه ۸/۴۰) و عامل دهم با (۲/۹۷ درصد و مقادیر ویژه ۱/۰۱) دارای کمترین سهم در تبیین واریانس این ۳۴ گویه است. در مجموع تمامی ۱۰ عامل توانسته‌اند با مقادیر ویژه بالاتر از یک ۷۰/۴۰ درصد از واریانس ۳۴ گویه مربوط به پرسش‌نامه طراحی شده را تبیین کنند.

- تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای پژوهش (بررسی مدل اندازه‌گیری)

برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری معیارهای زیر استفاده شده است:

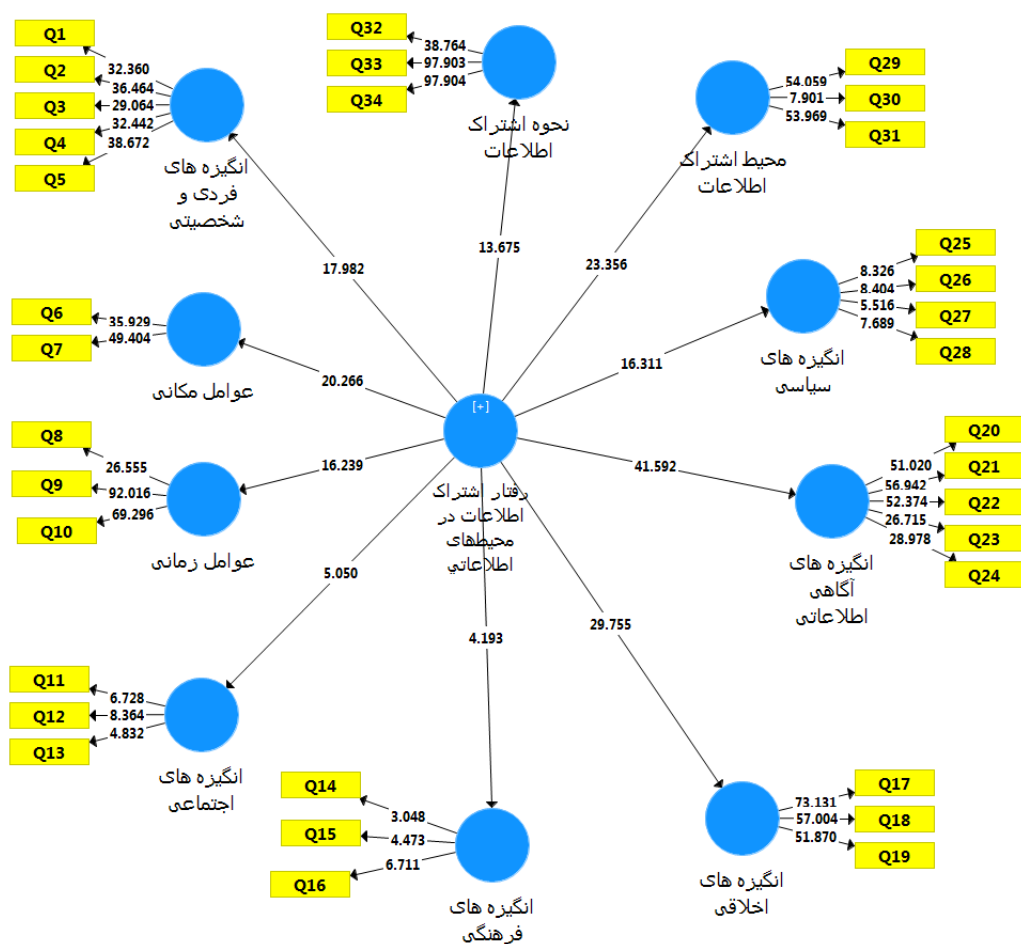
- ۱- آزمون پایایی (آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی)
 - ۲- روایی همگرا (معناداری بارهای عاملی، همگن بودن، میانگین واریانس استخراجی (AVE) و مقایسه CR با AVE)
 - ۳- روایی واگرا (آزمون فورنل و لاکر (۱۹۸۷))
- نمودار (۲) مدل تحلیل عاملی تأییدی را در حالت تخمین ضرایب استاندارد نشان می‌دهد. تمامی آیتم‌های پرسش‌نامه دارای بارعاملی بزرگ‌تر از ۰/۴ و لذا می‌توان هم‌سویی سؤالات پرسش‌نامه برای اندازه‌گیری مفاهیم را در این مرحله معتبر نشان داد. در واقع نتایج فوق نشان می‌دهد آن‌چه محقق توسط سؤالات پرسش‌نامه قصد سنجش آن‌ها را داشته است توسط این ابزار محقق شده است. لذا روابط بین سازه‌ها یا متغیرهای پنهان قابل استناد است.

نمودار ۲. مدل بررسی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در حالت تخمین ضرایب استاندارد

بزرگ‌تر از ۱/۹۶+ قرار گیرد. نتایج نشان می‌دهد که تمامی بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند.

نمودار (۳) مدل واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی را در حالت قدر مطلق معناداری ضرایب (t-value) نشان می‌دهد. این مدل در واقع تمامی معادلات اندازه‌گیری (بارهای عاملی مرتبه اول و دوم) و معادلات ساختاری را با استفاده از آماره t، آزمون می‌کند. بر طبق این مدل، هر یک از بارهای عاملی و ضرایب مسیر در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند اگر و فقط اگر مقدار آماره t

نمودار ۳. مدل بررسی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در حالت معناداری (t-value)

جدول زیر شاخص‌های برازش مدل‌های اندازه‌گیری را نشان می‌دهد:

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل‌های اندازه‌گیری پرسش‌نامه واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی

نتیجه	سطح معناداری	مقدار آماره تی	مقدار بار عاملی	گویندها	AVE > 0.5	ضریب پایایی ترکیبی (CR > 0.7)	ضریب آلفای کرونباخ (Alpha > 0.7)	متغیرها
انگیزه‌های فردی و شخصیتی	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۲/۳۶	۰/۷۸۶	زنان براساس «تمایل شخصی» اقدام به اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌زنند.	۰/۶۴۵	۰/۹۰۱	۰/۸۶۲
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۶/۴۶	۰/۸۰۷	حس «نوع‌دوستی» در زنان عامل مهمی برای رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌باشد.			
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۲۹/۰۶	۰/۷۹۱	زنان باتوجه‌به «تناسب فردی و شخصیتی» افراد تصمیم می‌گیرند که به اشتراک اطلاعات در محیط‌ها اطلاعاتی مبادرت نمایند.			
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۲/۴۴	۰/۷۹۴	زنان باتوجه‌به «علاقه فردی» خود تصمیم می‌گیرند که با افراد مختلف در محیط‌های اطلاعاتی مختلف به اشتراک اطلاعاتی بپردازند.			
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۸/۶۷	۰/۸۲۵	اشتراک اطلاعات باعث «شناخت ابعاد شخصیتی» بین فرد با فرد یا افراد دیگر می‌گردد			
عوامل مکانی	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۵/۹۲	۰/۸۳۲	وضعیت «بی‌مکانی»، عامل مهمی در رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌باشد.	۰/۶۲۲	۰/۸۴۲	۰/۷۲۶
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۴۹/۴۰	۰/۸۷۹	وضعیت بی‌نیازی به مکان خاص، عامل مهمی در رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌باشد.			
عوامل زمانی	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۲۶/۵۵	۰/۸۵۸	رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی کاملاً «تفاهمی» بروز می‌کند.	۰/۷۷۶	۰/۹۱۱	۰/۸۵۰
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۹۲/۰۱	۰/۹۴۱	زنان برای اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی نیازی به زمان‌بندی نداشته و این مسئله کاملاً «بی‌زمان» بروز می‌کند.			
	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۶۹/۲۹	۰/۹۳۲	اشتراک اطلاعات در بین زنان در محیط‌های اطلاعاتی «بدون برنامه‌ریزی» قبلی رخ می‌دهد.			
انگیزه‌های اجتماعی	مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۶/۷۲	۰/۶۹۰	زنان باهداف «تعامل اجتماعی» اقدام به رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌نمایند.	۰/۵۸۲	۱/۸۳۸	۰/۷۷۱

مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۸/۳۶	۰/۷۳۱	زنان باهدف «ارتقای جایگاه اجتماعی» اقدام به رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌نمایند			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۴/۸۳	۰/۶۶۷	تمایل به برقراری ارتباط باعث اقدام به رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی می‌گردد			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳/۰۴	۰/۵۷۴	سطح فرهنگی افراد در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است.	۰/۵۹۳	۰/۹۴۰	۰/۸۲۲
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۴/۴۷	۰/۶۹۲	وجود فرهنگ اطلاع‌یابی در افراد در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است.			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۶/۷۱	۰/۸۱۸	وجود فرهنگ جستجوی اطلاعات در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۷۳/۱۳	۰/۸۸۵	ملاحظات دینی و مذهبی در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است	۰/۷۶۵	۰/۹۰۷	۰/۸۴۷
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۷/۰۰۴	۰/۸۷۴	اعتماد بین فردی در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۱/۸۷	۰/۸۶۶	رعایت حریم خصوصی در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۱/۰۲	۰/۸۲۸	«کسب آگاهی» از نتایج و پیامدهای رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان می‌باشد.	۰/۶۶۲	۰/۹۱۲	۰/۸۷۲
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۶/۹۴	۰/۸۴۵	«اشتراک اطلاعات و دانش» از نتایج و پیامدهای اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان می‌باشد.			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۲/۳۷	۰/۸۳۱	«ملاحظات علمی» از نتایج و پیامدهای اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان می‌باشد.			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۲۶/۷۱	۰/۷۸۸	اشتراک اطلاعات باعث «تبادل آگاهی و اطلاع‌رسانی» است که بین فرد با فرد یا افراد دیگر انجام می‌شود.			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۲۸/۹۷	۰/۷۷۴	اشتراک اطلاعات باعث «تبادل تجربه» است که بین فرد با فرد یا افراد دیگر انجام می‌شود.			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۸/۳۲	۰/۷۰۵	مسائل و حساسیت‌های سیاسی موجود در جامعه باعث اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان می‌باشد.	۰/۶۰۷	۰/۹۰۱	۰/۸۰۲
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۸/۴۰	۰/۷۰۸	وجود احساس امنیت سیاسی در جامعه باعث اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان می‌باشد.			
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵/۵۱	۰/۴۸۵	اشتراک اطلاعات فعالیت‌های مرتبط با «توزیع و انتقال اطلاعات سیاسی» از یک فرد، گروه یا سازمان به دیگری می‌باشد.			

مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۷/۶۸	۰/۶۲۹	اشتراک اطلاعات باعث «اشتراک عقاید و اندیشه‌ها، پیشنهادها و تجربه‌ها» است که بین فرد با فرد یا افراد دیگر انجام می‌شود.				
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۴/۰۵	۰/۸۹۱	رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان از طریق «جمع‌های رسمی» صورت می‌گیرد.	۰/۶۲۸	۰/۸۲۹	۰/۷۰۷	محیط اشتراک اطلاعات
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۷/۹۰	۰/۵۴۸	رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان از طریق «دوره‌های دوستانه و جمع‌های غیررسمی» صورت می‌گیرد.				
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۵۳/۹۶	۰/۸۸۹	رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان از طریق «شبکه‌های اجتماعی» صورت می‌گیرد.				
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۳۸/۷۶	۰/۸۱۴	نحوه اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان با طرح مستقیم مباحث صورت می‌گیرد.				
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۹۷/۹۰۳	۰/۹۴۲	نحوه اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان با طرح غیرمستقیم مباحث صورت می‌گیرد.	۰/۸۱۳	۰/۹۲۹	۰/۸۸۳	نحوه اشتراک اطلاعات
مطلوب و معنی‌دار	۰/۰۰۰	۹۷/۹۰۴	۰/۹۴۳	نحوه اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان با اطلاعات برگرفته شده از شبکه‌های اجتماعی، دوره همی‌های خانوادگی و غیره صورت می‌گیرد.				

۰/۷ به دست آمده و مناسب بودن پایایی با این شاخص تأیید می‌شود. همچنین مقادیر ضریب پایایی ترکیبی تمامی متغیرهای مورد مطالعه نیز بیشتر از ۰/۷ به دست آمده و بار دیگر مناسب بودن پایایی متغیرها را تأیید می‌نماید. میانگین واریانس استخراج شده تمامی متغیرهای مورد مطالعه بیشتر از ۰/۵ به دست آمده و مناسب بودن روایی همگرا با این شاخص تأیید می‌شود.

همان‌طور که در جداول فوق نمایان است، مقدارتی و بارعاملی استاندارد شده بین سؤالات و متغیرها در تمامی موارد به ترتیب بیشتر از ۱/۹۶ و ۰/۴ محاسبه شده است؛ لذا نتایج حکایت از آن دارد که باتوجه به داده‌های گردآوری شده سؤالات به درستی وارد مدل و پژوهش شده و نیاز به حذف یا تغییری در سؤالات پرسش‌نامه احساس نمی‌شود. همان‌طور که در جدول فوق ۵ مشاهده می‌شود مقادیر ضریب آلفای کرونباخ تمامی متغیرهای مورد مطالعه بیشتر از

جدول ۶. نتایج روایی و اگر پرسش‌نامه به روش فورنل و لارکر

	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۱. انگیزه آگاهی اطلاعاتی										۰/۸۱۳	
۲. انگیزه‌های اجتماعی									۰/۶۹۶	۰/۰۸۱	
۳. انگیزه‌های اخلاقی								۰/۸۷	۰/۱۰۸	۰/۷۸۹	
۴. انگیزه‌های سیاسی							۰/۶۳	۰/۲۹	۰/۲۴۵	۰/۴۲۵	
۵. انگیزه‌های فردی و شخصیتی						۰/۸۰	۰/۲۰	۰/۳۶	۰/۰۲۴	۰/۴۰۲	

تعامل انسان و اطلاعات

جلد دهم، شماره سوم (پاییز ۱۴۰۲): ۱-۲۶

<http://hii.khu.ac.ir>

			۰/۷۰	۰/۰۱	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۳۳	۶. انگیزه‌های فرهنگی
		۰/۸۸	۰/۰۱	۰/۲۱	۰/۲۱	۰/۲۸	۰/۰۲	۰/۳۴۱	۷. عوامل زمانی
	۰/۸۵	۰/۴۷	۰/۱۰	۰/۲۸	۰/۲۲	۰/۴۲	۰/۱۰	۰/۴۳۶	۸. عوامل محیطی
	۰/۷۹	۰/۳۳	۰/۳۲	۰/۰۰۴	۰/۲۹	۰/۴۶	۰/۰۳	۰/۷۹۶	۹. محیط اشتراک اطلاعات
۰/۹۰	۰/۲۳	۰/۳۹	۰/۲۳	۰/۰۲	۰/۲۵	۰/۲۳	۰/۰۲	۰/۲۷۶	۱۰. نحوه اشتراک اطلاعات

- برازش کلی مدل

پس از ارزیابی مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری باید مدل کلی (مجموع مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری) نیز مورد بررسی قرار گیرد. برای این منظور تننهاوس، وینزی، کاتلین و لرو^{۱۹} (۲۰۰۵) شاخص GOF^{20} را معرفی نموده‌اند. این شاخص از میانگین هندسی اشتراک‌ها ($Communalities$) و ضریب تعیین به دست می‌آید. هرچه این شاخص به یک نزدیک‌تر شود نشان از قدرت و کیفیت بالای مدل را نشان می‌دهد.

$$GOF = \sqrt{Communalities \times R^2} \quad \text{فرمول ۱}$$

جدول فوق نتایج بررسی روایی واگرا را به روش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) نشان می‌دهد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون از مقدار همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی، بیشتر است. لذا این گونه استنباط می‌شود که متغیرهای مکنون تعاملی بیشتری با سؤالات خود دارند تا با سازه‌های دیگر. به عبارتی دیگری روایی واگرای متغیرهای مدل در حد قابل قبولی است.

تمامی معیارهای آلفای کرونباخ، معناداری بارهای عاملی بین سؤالات و متغیرهای مکنون، ضریب پایایی ترکیبی، AVE و روایی واگرا به روش فورنل و لارکر مناسب بودن مدل اندازه‌گیری را نشان می‌دهد. بدین مفهوم که پرسش‌نامه مورد استفاده در این پژوهش همان چیزی را می‌سنجد که مدنظر پژوهشگران است.

جدول ۷. نتایج برازش کلی مدل با معیار GOF

GOF	R^2	Communality	
۰/۳۲۸۵	۰/۶۶۱	۰/۳۹۲	انگیزه آگاهی اطلاعاتی
	۰/۰۶۱	۰/۰۴۸	انگیزه‌های اجتماعی
	۰/۵۴۷	۰/۳۵۶	انگیزه‌های اخلاقی
	۰/۳۵۱	۰/۱۰۵	انگیزه‌های سیاسی
	۰/۳۸۴	۰/۳۴۰	انگیزه‌های فردی و شخصیتی
	۰/۰۲۹	۰/۱۴۴	انگیزه‌های فرهنگی
	-	۱	رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اشتراکی
	۰/۳۰۷	۰/۲۳۲	عوامل زمانی
	۰/۳۸۲	۰/۲۱۰	عوامل محیطی
	۰/۴۸۱	۰/۱۰۹	محیط اشتراک اطلاعات
	۰/۲۷۶	۰/۴۷۵	نحوه اشتراک اطلاعات

²⁰ Goodness Of Fit

¹⁹Tenenhaus, Vinzi, Chatelin, & Lauro

۰/۳۲۸۵ به دست آمد و این مقدار بیشتر از ۰/۲۵ است نشان از برازش مناسب مدل کلی پژوهش دارد؛ بنابراین می‌توان گفت برازش کلی مدل پژوهش مناسب است.

پرسش پژوهش: وضعیت هر یک از مولفه‌های اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی چگونه است؟

برای بررسی این پرسش پژوهش، از آزمون T-Test تک نمونه‌ای استفاده شد. باتوجه به طیف لیکرت در پرسش‌نامه (۱) کمترین و ۵ بیشترین ارزش)، عدد ۳ به‌عنوان میانه نظری پاسخ‌ها انتخاب شده است (جدول ۶):

به‌طوری که Communalitety نشان‌دهنده میانگین مقادیر اشتراکی هر سازه است و R^2 میانگین مقادیر R Squares سازه‌های درون‌زای مدل است. بر اساس جدول ۷ میانگین ضریب تعیین R^2 به دست آمده برابر ۰/۳۴۷۹ است. همچنین میانگین مقادیر اشتراکات برابر ۰/۳۱۰۲ است. بنابراین مقدار GOF مدل عبارت است از:

$$GOF = \sqrt{0.3102 \times 0.3479} = 0.3285$$

وتزلس، آدکرکن اسکرادر و واناپن^{۲۱} (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای نیکویی برازش معرفی کرده‌اند. باتوجه به این که مقدار GOF برابر

جدول ۸. شناسایی وضعیت مولفه‌های اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای

متغیر	میانگین	مقدار آماره تی	سطح معناداری	اختلاف میانگین	بازه اطمینان ۹۵ درصدی اختلاف میانگین
					حد بالا / حد پایین
انگیزه‌های فردی و شخصیتی	۳/۵۰	۱۱/۶۸	۰/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۴۱ / ۰/۵۸
عوامل محیطی	۳/۳۷	۷/۶۰	۰/۰۰۰	۰/۳۷	۰/۲۷ / ۰/۴۷
عوامل زمانی	۳/۵۲	۹/۸۴	۰/۰۰۰	۰/۵۲	۰/۴۲ / ۰/۶۳
انگیزه‌های اجتماعی	۴/۱۶	۳۲/۰۱	۰/۰۰۰	۱/۱۶	۱/۰۹ / ۱/۲۴
انگیزه‌های فرهنگی	۴/۴۲	۳۰/۹۹	۰/۰۰۰	۱/۲۳	۱/۱۵ / ۱/۳۱
انگیزه‌های اخلاقی	۳/۴۹	۱۰/۵۲	۰/۰۰۰	۰/۴۹	۰/۳۹ / ۰/۵۸
انگیزه آگاهی اطلاعاتی	۳/۷۹	۲۰/۳۱	۰/۰۰۰	۰/۷۹	۰/۷۱ / ۰/۸۶
انگیزه‌های سیاسی	۴/۰۴	۲۸/۲۴	۰/۰۰۰	۱/۰۴	۰/۹۷ / ۱/۱۲
محیط اشتراک اطلاعات	۳/۷۲	۱۹/۵۰	۰/۰۰۰	۰/۷۲	۰/۶۵ / ۰/۸۰
نحوه اشتراک اطلاعات	۳/۵۱	۹/۲۲	۰/۰۰۰	۰/۵۱	۰/۴۰ / ۰/۶۲
رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اشتراکی	۳/۷۴	۳۱/۰۶	۰/۰۰۰	۰/۷۴	۰/۷۰ / ۰/۷۹

متغیرها از عدد ۳ (حد وسط طیف لیکرت ۵ گزینه ای) بیشتر بوده و همچنین حد بالا و حد پایین تمامی متغیرها هر دو مقدار مثبت به دست آمده است با اعتماد بالای ۹۵ درصد می‌توان اظهار کرد که

جدول فوق نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای مستقل را نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود؛ چون سطح معناداری آزمون در خصوص تمامی مولفه‌های اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ درصد است و میانگین این

²¹ Wetzels, Odekerken-Schröder & Van Oppen

خانواده، نزدیکان و دوستان خود وابستگی زیادی داشتند. عدم دسترسی، بی‌سوادی، عدم آگاهی، شرایط نامساعد اقتصادی، محدودیت فرهنگی و موانع زبان یا ارتباطات، موانع اصلی در دستیابی به اطلاعات روزمره زنان اعلام شده است (نوید و سوهاب، ۲۰۱۹). همچنین یافته‌ها در خصوص عوامل زمینه‌ای محیط‌های اطلاعاتی زنان در اشتراک اطلاعات نشان داد که افراد برای برقراری تعامل اجتماعی (برقراری ارتباط اجتماعی؛ تمایل به برقراری ارتباط؛ محیط دوستانه؛ ارتقای جایگاه اجتماعی و تعامل اجتماعی)، به عوامل محیطی (بی‌مکانی) و عوامل زمانی (عدم وابستگی زمانی، عدم نیاز به برنامه‌ریزی، ناگهانی و اتفاقی و بدون آگاهی قبلی) که به‌عنوان عوامل بستر حاکم در اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در نظر گرفته شدند وابسته نیستند. با توجه به نظرات فیشر و همکاران (۲۰۰۷) نیز زمینه‌های اطلاعاتی زودگذر هستند. آنها معتقدند افراد در هر جایی و در هر زمانی و در نقاط مختلف و پیش‌بینی نشده مایل به برقراری تعامل اجتماعی هستند. وقتی افراد در یک زمینه اطلاعاتی گرد هم می‌آیند، عملاً در تعامل اجتماعی، گفتگو درباره زندگی، کلیات و شرایط خاص که منجر به یافتن غیرمترقبه و گاه هدفمند اطلاعات و اشتراک رسمی و غیررسمی اطلاعات در مورد موضوعات گوناگون می‌شود، شرکت می‌جویند.

در ابزار ارائه شده، مشخص شد لحاظ کردن «انگیزه‌های اخلاقی»، «اجتماعی»، «فرهنگی» و «سیاسی» در بین زنان هم می‌تواند از عوامل مهم اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی باشد و لازم است در محیط‌های اطلاعاتی حداقل‌های اخلاقی رعایت شود. در این زمینه پژوهش علی (۲۰۲۱) هم‌نشان داد که در روابط بین افرادی که دارای اعتماد به همدیگر هستند، تبادل اطلاعات بیشتری صورت می‌گیرد و زمانی که سطح اعتماد بالاتر رود، مردم تمایل بیشتری به ارائه اطلاعات مفید خود و همچنین، تمایل بیشتری نیز به گوش‌دادن و کسب دانش دارند. حسین‌پور، سلاجقه و جلالی کمالی (۱۴۰۰) نیز اذعان

اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی و مولفه‌های آن در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش باهدف ساخت و اعتباریابی پرسش‌نامه واکاوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی و سپس بررسی آن در محیط‌های کاری انجام شد. بدین منظور پرسش‌نامه رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی با ۱۰ بعد (انگیزه‌های فردی و شخصیتی؛ عوامل مکانی؛ عوامل زمانی؛ انگیزه‌های اجتماعی، انگیزه‌های فرهنگی؛ انگیزه‌های اخلاقی؛ انگیزه آگاهی اطلاعاتی، انگیزه سیاسی؛ محیط اشتراک اطلاعات و نحوه اشتراک اطلاعات) و ۳۴ گویه ساخت و اعتباریابی شد. یافته‌های این مطالعه و انجام تحلیل‌های آماری نشان داد که ابزار طراحی شده از روایی و پایایی لازم برخوردار است.

مقیاس طراحی شده به‌منظور بررسی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی در محیط کار باتوجهبه عوامل مکشوفه، مناسب ارزیابی شده و استفاده از آن برای سنجش رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی توصیه می‌گردد. در پژوهش حاضر، نتایج نشان داد که افراد با انگیزه‌های متفاوت و برای رفع نیازهای مختلفی به محیط‌های اطلاعاتی مختلف روی می‌آورند. شناسایی مهم‌ترین انگیزه‌های استفاده از این محیط‌ها در اشتراک اطلاعات، می‌تواند به نهادهای علمی، آموزشی، فرهنگی و اجتماعی و به‌خصوص سازمان‌های متولی سیاست‌گذاری‌های علمی و فرهنگی در ارائه راه‌چه‌به‌تر خدمات کمک نماید. به بیان اووی و لیو^{۲۲} (۲۰۱۱) نیز اطلاع‌یابی زندگی روزمره کاربران کتابخانه‌ها تحت‌تأثیر ویژگی‌های شخصی و شرایط شرکت‌کنندگان بود.

با مروری بر آنچه پیش‌تر بدان پرداخته شد، افراد برای دستیابی به اطلاعات، به منابع اطلاعاتی غیررسمی مانند اعضای

²². Ooi & Liew

دارند افراد به هر میزانی که اعتماد بیشتری نسبت به هم داشته باشند، از در اختیار گذاشتن دانش کمتر دریغ می‌ورزند. مسائل سیاسی، ابعاد و میزان حساسیت به آن موضوع مهم دیگری است که در این ابزار به چشم می‌خورد و از طرف زنان در محیط‌های اطلاعاتی و حین اشتراک اطلاعات باید رعایت گردد. نوع و سطح فرهنگی افراد و احساس تضمین امنیت برای زنان در حین اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مؤثر است؛ بنابراین نقش این عوامل در اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی نباید نادیده گرفته شود. چرا که این عوامل منجر به بروز رفتارهای برنامه‌ریزی شده توسط زنان در اشتراک اطلاعاتی و افزایش ضریب اطمینان از توانایی‌های این محیط‌ها می‌شوند که در نهایت، از این طریق احساس رضایتمندی در آنان نسبت به تعاملات اجتماعی و اشتراک اطلاعات به وجود می‌آید.

بر اساس نتایج حاصل از پژوهش در مقیاس ارائه شده، طرح مستقیم و غیرمستقیم مباحث و استفاده از شبکه‌های اجتماعی به عوامل راهبردی اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان، مورد تأیید قرار گرفته‌اند. در واقع، عوامل راهبردی اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان مجموعه عللی هستند که اجرا و کاربرد آن‌ها باعث ظهور پیامدهای اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان می‌شود. محیط‌هایی مثل پارک و یا دوره‌های خانوادگی محیط مناسبی برای اشتراک اطلاعات و تجارب هستند. در این زمینه فیشر و دیگران (۲۰۰۷) هم به این مسئله تأکید داشته‌اند که بخش زیادی از اطلاعاتی که دریافت می‌کنیم در یک بافت با زمینه اجتماعی و در قالب تعامل با افراد آشنا، اعضای خانواده و دوستانمان حاصل می‌شود.

ضمن این که رفتار اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی زنان از طریق «طرح مستقیم مباحث» صورت می‌گیرد. در تعاملات اجتماعی اطلاعات خلق و به اشتراک گذاشته می‌شود. بنابراین، مهم‌ترین مسئله در فرایند اشتراک اطلاعات، تعاملات مؤثر است و این معمولاً از طریق ارتباطات مستقیم (رو در رو) یا ارتباطات غیر مستقیم اتفاق می‌افتد. تعاملات اجتماعی رسمی و غیررسمی میان

افراد، کانال‌هایی را برای اشتراک اطلاعات میان آنها ایجاد می‌کند. از طریق تعاملات اجتماعی، افراد فرصت‌های بیشتری را برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات و تجربیات خود پیدا کرده و در نتیجه جریان اطلاعات افزایش می‌یابد (محرلی و دیگران، ۱۴۰۱). مرور پژوهش‌ها نشان می‌دهد کسب اطلاعات در هر دوره‌ای و برای هر کاربری با هر شرایطی، از دغدغه‌های اصلی به شمار می‌رود. چون بیشتر بار مسئولیت خانواده به عهده زنان است، مخصوصاً در مورد سلامت، آموزش و کسب مهارت‌های لازم در امور منزل. بنابراین نیاز به اطلاعات بیشتری دارند. اشتراک اطلاعات در بین زنان می‌تولند در تربیت فرزندان و محکم شدن پایه‌های زندگی تأثیرگذار باشد که این خود باعث شکوفا شدن رشد روزافزون جامعه می‌شود. این که افراد حاضر در محیط اطلاعاتی چقدر نسبت به دریافت یا ارائه اطلاعات اشتیاق نشان دهند در جریان اشتراک‌گذاری اطلاعات مؤثر است.

یافته‌های پژوهش نشان داد ساختار الگوی رفتار اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی باتوجه به نسبت روایی محتوا (۰/۷۶) و تحلیل عاملی تأییدی با مقدار شاخص برازش مدل (G OF) برابر با ۰/۳۲۸۵ تأیید شد. همچنین ابزار دارای پایایی من اسب و مطلوب با مقادیر آلفای کرونباخ کل (۰/۹۸۸) بود. لذا ابزار ساخته شده می‌تواند معیارهای الگوی رفتاری اشتراک اطلاعات زنان در محیط‌های اطلاعاتی را در اختیار محققان قرار دهد. عوامل کشف شده شامل انگیزه‌های فردی و شخصیتی؛ عوامل مکانی؛ عوامل زمانی؛ انگیزه‌های اجتماعی، انگیزه‌های فرهنگی؛ انگیزه‌های اخلاقی؛ انگیزه آگاهی اطلاعاتی، انگیزه سیاسی؛ محیط اشتراک اطلاعات و نحوه اشتراک اطلاعات بودند که با سنجش در محیط آزمایشی کتابخانه‌های عمومی استان مازنداران، ضمن تأیید کارایی آن‌ها در محیط‌های فرهنگی مشخص شد که ابزار ساخته شده از نظر کیفی و کمی قابلیت سنجش متغیر مورد نظر را دارا است. در این راستا می‌توان پیشنهادی زیر را مطرح کرد.

- شرایط لازم جهت تقویت اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی مهیا گردد.
- راهکارهای نوین مدیریت بهینه اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی اندیشیده شود.
- راه‌های ایجاد نگرش مثبت برای ارتقا و رشد اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی تقویت شود.
- اتخاذ رویکرد یکپارچه تعامل و ارتباط بهینه برای اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی صورت پذیرد.
- آموزش و ارائه انواع اطلاعات مهارتی و تخصصی برای اشتراک اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی انجام گیرد.
- انگیزه‌سازی، تشویق و جذاب‌سازی استفاده از محیط‌های اطلاعاتی برای اشتراک اطلاعات در دستور کار قرار گیرد.
- میزان سطوح دسترسی به اطلاعات در محیط‌های اطلاعاتی شناسایی و تعیین گردند.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از تمامی افرادی که در انجام پژوهش حاضر همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند در رابطه با انتشار مقاله ارائه شده، هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منبع حمایت‌کننده

پژوهش حاضر، پژوهشی مستقل بوده و بدون دریافت هر گونه حمایتی انجام شده است.

References

Abbasi, R., Ahmadian, L., Farahi, S.R. (2019). The Use of Online Social Networks and Their Role in Sharing Health Information among Pregnant Women of Kerman. *Payavard*, 13(4):251-259. URL: <http://payavard.tums.ac.ir/article-1-6824-fa.html> . [In Persian].

Abbasi Dashtaki, N. & Shabani, A. (2022). Rereading the Bystrom and Jarvelin's Information Seeking Behavior Model: Can the Scope of this Model Be Criticized? *Human Information Interaction*. 9(2), 1-11. [In Persian]

Ali, W. J. (2021). Factors Affecting on Knowledge Sharing Among Undergraduate Students. *Cihan University-Erbil .Journal of Humanities and Social Sciences*, 5(1), 81-57.

Burleson, G., Naseem, M., & Toyama, K. (2020, June). An exploration of African-American pregnant women's information-seeking behavior in Detroit. In *Proceedings of the 2020 International Conference on*

Information and Communication Technologies and Development (pp. 1-12).

Counts, S., & Fisher, K. E. (2010). Mobile social networking as information ground: A case study. *Library & Information Science Research*, 32(2), 98-115.

Fisher, K. E., Landry, C. F., & Naumer, C. (2007). Social spaces, casual interactions, meaningful exchanges: 'information ground' characteristics based on the college student experience. *Information Research*, 12(2), 12-2.

Hafeznia, M.R. (2022). An Introduction to the Research Method in Humanities. Tehran: SAMT. [In Persian]

Hoseinpour, M., Salajghe, S., Jalalkamali, M. (2021), Inquiring The Environmental, Technical And Technological Factors Effective On Knowledge Hiding In Scientific Space Human Information Interaction, 8(2);25-37. [In Persian]

Jafarzadeh Kermani, Z. & Khaswat, Z. (2022). Implementation of knowledge management in libraries: evaluation of the current situation in Astan Qods Razavi Central Library. Sixth International Conference on Global Studies in Humanities, Management and Entrepreneurship, <https://civilica.com/doc/1640194>, Tehran. [In Persian]

Jalali Dizaji, A., Lotfi, A., Galyani Moghaddam, G., (2019). Identifying Information Grounds of Kurdistan University Postgraduate Students and Their Relation with Students' Information Literacy Skills. *Human Information Interaction*, 6(1), 17-29. [In Persian]

Kalantari, K.H. (2015). Data processing and analysis in the sociometric method using SPSS software. Tehran: Farhang Saba.

Khalilian, S. & shabani, A. (2020). Emotions and information seeking: how does emotion manifest in information seeking behavior?. *Human Information Interaction*, 6(4), 65-77. [In Persian]

Mahmoudi, H., Fattahi, R., Nowkarizi, M. & Dayani, M.H. (2017). Analysis of the concept of information culture and a survey of its status among faculty members of Ferdowsi University of Mashhad. *Human Information Interaction*, 3(4), 37-55. [In Persian]

Mehrabi, N., Khorashadizadeh, S., Varnaseri, A.R. & Hoseini Ahangari, S.A. (2022). Effective Components of Social Networks in Knowledge Sharing from the Perspective of Experts. *CJS*, 9(2), 85-99. URL: <http://cjs.mubabol.ac.ir/article-1-294-en.html>. [In Persian]

Moradi, M. & Bahrami Nia, S. (2020). The Impact of Librarians' Information Literacy on the Organizational Growth of Public Libraries. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 7(23), 63-90. <https://doi.org/10.22054/jks.2020.49603.1268>. [In Persian]

Nasrollahzadeh, S. (2015). Health Information-Seeking Behavior of Pregnant Women: A Grounded Theory Study. *Human Information Interaction*, 1(4), 270-81. [In Persian]

Nateghifar, J., Ziaei, S., Momeni, E., Delghandi, F., (2022). Study of the Nature of Information Interaction based on the Framework of Information System and

Retrieval of Ingwersen and Jarvelin with a Systematic Approach *Interaction*, 8(4), 29-46. [In Persian]

Naveed, M. A., & Suhaib, A. (2019). Empowering women with information: An investigation of rural desert women's information behaviour in Pakistan. *Information Development*, 35(4), 601-611.

Ooi, K., & Liew, C. L. (2011). Selecting fiction as part of everyday life information seeking. *Journal of Documentation*, 67(5), 748-772.

Sabaghinejad, Z., Khalaf Kabomeiri, AR, Fakhri, A. (2022). Assessing the Internal Structure of the Ellis Information Retrieval Model in Order to Present the Persian Norm of Web Retrieval Tools. *Human Information Interaction*, 9(2); 25-34. [In Persian]

Sadafi, Z. & Hanafi Nayyeri, K. (2021). Statistical methods (dissertation analysis and research projects using SPSS software). Tehran: Dabizesh. (In Persian).

Safiri, K.H., Bastani, S. & Ghorani Damdabaja, L. (2015). Informal Social Networks Support and Leisure Satisfaction of Married Employed Women in Ardabil. *Journal of Social Sciences Ferdowsi University of Mashhad*, 12 (2), 53-76. doi: 10.22067/jss.v12i2.30363. [In Persian]

Shahriari, M., Feiz, D., Zarei, A. & Kashi, E. (2023). Movement Pattern and Customer Behavior Analysis in the Store with Emphasis on Gender Factor. *Consumer Behavior Studies Journal*, 9(4), 69-89. Doi: 10.34785/J018.2022.012. [In Persian]

Sohrabi, H. & Rashidi, F. (۲۰۱۴). Investigating the relationship between the information exchange environments of postgraduate students of Boali Sina University in Hamedan and their information literacy skill. International Conference on Management Economics and Social Sciences, <https://civilica.com/doc/388262>. [In Persian]

Strauss, A. & Corbin, J. (2008). *Principles of Qualitative Research Methodology: Basic Theory, Procedures and Methods*. Translated by Buick Mohammadi. Tehran: Institute of Humanities and Cultural Studies. [In Persian]

Tenenhaus, M., Vinzi, V. E., Chatelin, Y. M., & Lauro, C. (2005). PLS path modeling. *Computational statistics & data analysis*, 48(1), 159-205.

Wetzels, M., Odekerken-Schröder, G., & Van Oppen, C. (2009). Using PLS path modeling for assessing hierarchical construct models: Guidelines and empirical illustration. *MIS quarterly*, 177-195.

